

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas geen structurele maatregelen te treffen. Mocht er blauwalgenoverlast optreden kan waterstofperoxide worden ingezet om deze te bestrijden.
2. De proef met ultrasone bestrijding in de Zoetermeerse plas in 2017 voort te zetten. Hierbij wordt nadrukkelijk onderzocht of er nadelige effecten optreden op watervlooien (*Daphnia*).
3. Filair in te zetten als innovatieve manier van blauwalgenbestrijding in Droombark Spaarnwoude.
4. Het proces voor verkrijgen van cofinanciering voor maatregelen in de Nieuwe Meer en Westbroekplas te starten.
5. Voor blauwalgenbestrijding een krediet te verlenen van € 150.000,-.

Context

In het WBP5 is voor "Schoon en veilig zwemwater" als doel gesteld dat een negatief zwemadvies, wegens blauwalgen, zeer beperkt voorkomt. Om deze doelstelling te bereiken is in de begroting 2017-2021 een bedrag van € 150.000 per jaar opgenomen. Voorwaarde is dat de belanghebbenden moeten meedoen en meebetalen aan de bestrijding van blauwalgen. De memo "Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding" (ter kennisname aangeboden aan D&H op 24 mei 2016) en prioritering gemaakt met een plan van aanpak. Veel locaties hebben nagenoeg geen overlast, omdat we daar al maatregelen treffen (Zegerplas, Vlietland) of omdat de waterkwaliteit goed is (Surfplas Reeuwijk). Probleem locaties die zijn geprioriteerd voor 2017 zijn: Haarlemmermeerse Bosplas, Zoetermeerse plas, en Droombark Spaarnwoude. De locaties de Nieuwe Meer en de Westbroekplas zijn voor 2018 geprioriteerd. De gesprekken voor het verkrijgen van cofinanciering moeten worden gestart in 2017. Hiervoor worden in ieder geval de gemeenten en provincies betrokken. Maar ook andere belanghebbenden (bijvoorbeeld exploitanten) en/of subsidieverstrekkers zijn in beeld. Gebruikers worden actief betrokken via bestaande structuren, zoals de overleggroep Noord Aa of het KRW proces wat gaat lopen voor de Nieuwe Meer. De aanpak van blauwalgen is bij uitstek geschikt om mee naar buiten te treden, en zal daarvoor ook worden ingezet.

Argumenten

1. *De waterkwaliteit in de Haarlemmermeerse Bosplas is sterkt verbeterd en maatregelen zijn niet altijd nodig*

De waterkwaliteit in de plas is de afgelopen jaren zeer sterk verbeterd. Toch is blauwalgenoverlast niet uit te sluiten. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas is een business case (zie bijlage Corsa 16.078336) gemaakt waarin 6 maatregelen zijn afgewogen. Een belangrijke vraag is of met de verbeterde waterkwaliteit, de bestaande luchtmenginstallatie vervangen moet worden (één van de scenario's). Vanuit risico- (al dan niet optreden van overlast) en kostenogpunt, hebben structurele maatregel zoals een luchtmenginstallatie, niet de voorkeur. In de gevallen dat er wel blauwalgenoverlast optreedt, heeft behandeling met waterstofperoxide de voorkeur. Hiermee zijn in plassen met een relatief goede waterkwaliteit zeer positieve resultaten gehaald. In het onderzoek van de UvA (waarin Rijnland deelneemt) wordt de techniek verder verbeterd. Als

blauwalgen gaan persisteren, kan alsnog overwogen worden om te investeren in een luchtmenginstallatie.

2. Voor de Zoetermeerse plas willen we ruimte geven aan innovatie

Ultrasone bestrijding van blauwalgen is een innovatie die is ontwikkeld door het Zoetermeerse bedrijf LG Sonic. In 2016 zijn de gemeente Zoetermeer en LG Sonic een tweejarige proef gestart in de Zoetermeerse plas. Rijnland heeft de ambitie om innovatieve ontwikkelingen te stimuleren en draagt daarom bij in de kosten van de proef. Een belangrijk argument hierbij is dat de conventionele manier van blauwalgenbestrijding kostbaar is en vanwege het grote energieverbruik, niet duurzaam. Het verder ontwikkelen van ultrasone bestrijding kan op termijn dus kostenbesparend zijn en bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Dat de blauwalgen zich in dit eerste onderzoeksjaar, ondanks de ultrasone bestrijding, toch hebben kunnen ontwikkelen, is teleurstellend. Het is echter te voorbarig om te concluderen dat ultrasone bestrijding niet werkt. Er wordt nog volop gewerkt aan het goed inregelen van de apparatuur. De proef loopt nog een jaar, waarna een evaluatie volgt.

3. Droompark Spaarnwoude: van buiten naar binnen, ook hier geven we ruimte aan innovatie

Nijssen koeltechniek heeft Rijnland benaderd met de vraag of het restproduct (zuurstofrijk water) van hun koelsystemen ingezet kan worden voor het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee tegengaan van (blauwalgen)overlast. Dit idee wordt verder uitgewerkt tot een prototype: de Filair. Vanuit recreatiebedrijf Droomparken kwam de vraag of in de zwembijver in Spaarnwoude (tot voorkort officiële zwembijwaterlocatie, maar vanwege slechte waterkwaliteit afgevoerd) maatregelen kunnen worden genomen. Twee initiatieven van buiten, die bijdragen aan onze doelen en die we als Rijnland bij elkaar kunnen brengen door het uitvoeren van praktijkproef.

4. Nieuwe Meer en Westbroekplas, voorbereiding voor maatregelen 2018

Voor 2018 zijn de Nieuwe Meer en de Westbroekplas geprioriteerd. De Nieuwe Meer heeft sinds 1993 een luchtmenginstallatie. Deze is aan vervanging toe. Rijnland is hierover in gesprek met partners rond de Nieuwe Meer. Onder andere met Nuon, die op duurzame wijze koude uit de plas wint. Het bestrijden van algen met een luchtmenginstallatie en het optimaal winnen van koude door Nuon staan op gespannen voet met elkaar. Samen met Nuon gaan we onderzoeken of we deze tegenstrijdige belangen kunnen verenigen in een nieuwe manier van mengen. De Westbroekplas is op basis van de regelmatig optredende blauwalgenoverlast en het aantal gebruikers geprioriteerd. Met de gemeente Velsen en de provincie Noord Holland moeten gespreken over mogelijke maatregelen en cofinanciering worden gestart in 2017, om voor het seizoen 2018 de maatregelen te kunnen uitvoeren. Voor zowel de Nieuwe Meer als de Westbroekplas worden business cases gemaakt, waarin de verschillende maatregelen worden afgewogen.

5. Rijnland financiert samen met partners de aanpak van blauwalgen

Verschiedende partijen hebben belang bij het terugdringen van blauwalgenoverlast. Daarom vinden we het belangrijk dat deze partijen voor minstens 50% meefinancieren. De kosten voor de maatregelen in de Haarlemmermeerse Bosplas en de Zoetermeerse plas bedragen circa € 60.000,- resp. € 150.000,-. Hiervan dragen de gemeenten de helft bij en is de bijdrage van Rijnland derhalve € 30.000,- resp. € 75.000,-. De kosten voor Droompark Spaarnwoude worden geschat op € 10.000,-. De partners betalen mee in o.a. de productiekosten van het prototype. Voor monitoring, onderzoek en het ontwikkelen van nieuwe kansen wordt € 35.000,- begroot.

Aalsmeer, Oosterduinse Meer en Klinkenbergerplas

In de prioritering komen Aalsmeer (Stommeerwegslot), Oosterduinse Meer en Klinkenbergerplas als urgent naar voren.

Aalsmeer kent een lange geschiedenis met overlast door de slechte waterkwaliteit. Dit is inherent aan het watersysteem. Op een aantal plekken, waaronder de Stommeerwegslot, worden maatregelen genomen om de overlast te beperken. Er is een protocol waar de gemeente Aalsmeer, omwonenden en Rijnland aan meewerken om het probleem met blauwalgen gezamenlijk aan te pakken. Het protocol en de uitvoering daarvan is wat naar de achtergrond verdwenen. Rijnland gaat zich inspannen om samen met de betrokken partijen het protocol te actualiseren en na te leven. In het Oosterduinse Meer en de Klinkenbergerplas is dit jaar gestart met onderzoek naar het toepassen van waterstofperoxide. Het doel van het onderzoek, dat in samenwerking met de UvA wordt uitgevoerd, is om de werkzame periode (nu 5-6 weken) te verlengen. De proef wordt voortgezet tot en met 2019, waar jaarlijks beide plassen worden behandeld.

Risico's

1. Ondanks goede waterkwaliteit toch blauwalgen

Ondanks de verbeterde waterkwaliteit is niet uit te sluiten dat blauwalgenoverlast optreedt. Dit kan leiden tot waarschuwingen of negatieve zwemadviezen. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas zullen gebruikers Rijnland en de gemeente hier op aan spreken, omdat de plas tot voor kort een luchtmenginstallatie voor het bestrijden van blauwalgen had. In 2010 is de installatie uitgezet vanwege de slechte staat van onderhoud en de verbeterde waterkwaliteit. In het voorjaar 2016 is de installatie verwijderd. Indien blauwalgen zich 's zomers plots ontwikkelen, kan een peroxidebehandeling worden ingezet. Indien de ontwikkeling van blauwalgen zich doorzet, en een permanente behandeling vereist, kan de businesscase worden heroverwogen, en nagedacht worden over de toepassing van bijv. een luchtmenginstallatie.

2. Maatregelen hebben niet het gewenste effect

Ultrasone bestrijding en Filair zijn nieuwe technieken. Er is een kans dat deze technieken niet het gewenste resultaat hebben. Belangrijk daarbij is dat het om een proef gaat, waarbij in het geval van tegenvallende resultaten geleerd kan worden. De technieken kunnen op basis van de resultaten verder verbeterd worden. Dat Rijnland meewerkt aan innovatieve duurzame ideeën draagt, mits goed gecommuniceerd, positief bij aan het imago van de organisatie.

3. Maatregelen hebben ongewenste effecten

Nieuwe methoden kunnen ook ongewenste effecten hebben. Daarom vindt monitoring plaats op zowel de beoogde effecten als op eventueel ongewenste effecten. In het geval van ultrasone bestrijding wordt in de literatuur genoemd dat dit nadelige effecten op watervlooiën kan hebben. Onderzoeken hierna zijn gebaseerd op oude toepassingen van ultrasone bestrijding, die niet vergelijkbaar zijn met de techniek die wordt toegepast op de Zoetermeerse plas. Juist omdat watervlooiën een cruciale rol in het ecosysteem hebben, wordt hier in het tweede jaar van de proef onderzoek naar gedaan d.m.v. veldexperimenten.

4. Niet rondkrijgen van cofinanciering

Indien bij andere partijen geen draagvlak is voor of ander standpunt is t.a.v. blauwalgbestrijding, kunnen we cofinanciering mislopen. Om dit te voorkomen zal er goed gesproken worden met de betrokken partijen. In deze gesprekken wordt gezocht naar een overeenstemming of een gulden middenweg.

Bijlagen

1. Business case Haarlemmermeerse Bosplas (Corsa 16.078336).
2. Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding (Corsa 16.046388).